

2023

Ukiumoortumik nalunaarut

NUNATTA KATERSUGAASIVIA ALLAGAATEQARFIALU

IMAA

SIULEQUT.....	4
ANINGAASAQARNEQ KISITSISILLU ALLAT.....	5
SAQQUMMERSITSINERIT ALLATIGULLU TAKUSSUTISSIINEQ.....	5
Katersugaasivimmu takuniaasut	
Nittartagaq	
Facebook	
Immikkut saqqummersitsinerit	
Saqqummersitaallut immikkut ittut	
Qallunaatsiaat	
Unnuk kulturisiorfik	
Nunat tamalaat akornanni katersugaasiviit ulluat 2023	
Tusagassiutit allallu	
Saqqummiinerit oqalugiarnerrillu	
Workshopit	
SULINIUTIT.....	14
Qulequtaq 1: Nunarput kulturit naapinnerini	
• Atisat qanga ullumilu	
• Mission before Colonization. Towards a non-lachrymose history of religious contact in Greenland and Sápmi, 1000-1700, 2021-23	
Qulequtaq 2: Suliffissuaqarneq 1900-kunnilu nutarsaaneq	
• Suliffissuaqarnermi kulturikkut eriagisassat: Nordafarip oqaluttuarisaanera	
• Amerikamiut mittarfii sorsunnersuup nalaanit taassumalu kingorna sanaartukkat	
• Kangerlussuup Narsarsuullu timmisartoqarfii pillugit takussutissanik katersineq	
Qulequtaq 3: The human arctic (issittumi inuk)	
• Activating Arctic Heritage	
• RESPONSE Project, 2019-23	
• NSFGEONERC: Collaborative Research: environmental change and impacts on prehistoric human colonization of Peary Land, northernmost Greenland 2021-25	
• Angerlartunnguit – Research, Reunification, and Restoration of the Uunartoq Thule Inuit, South Greenland	
ASSAANERIT.....	16
KATERSUGAASIVIMMI NALUNAARSUINEQ UPPERNARSAASERSUINERLU.....	16
KATERSINEQ KATERSALLU.....	17
SULEQATIGISAT SULINIAQATIGIIFFIILLU AVATAANEERSUT.....	18
Nunat tamalaat akornanni suliniaqatigiiffiit ilaasortaaffigisat	
Nunani Avannarlerni suleqatigisat	

NUNATTA ALLAGAATEQARFIA.....	19
Suliat pisortanut sammisut	
Allagaatit amerlassusaat	
Sanaartornermi Allagaateqarfik (SA)	
Allagaateqarfimmi saqqummersitsinerit	
Allagaateqarfiup toqqorsivii	
Tusagassiutit allallu	
Atuartitsineq	
Suleqatigisat allat	
EQQISSISIMATITSISARNEQ KULTURIKKUT ERIAGISASSANIK ILLERSUINEQ....	22
Suliniutit	
Suliniutit allat, takuniaanerit alakkarterinerillu	
Nuna tamakkerlugu eriagisassanik eqqissisimatitsisutut suliat	
ALLAFFISSORNIKKUT SULIAT.....	23
Tusarniaanerit	
Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliap allattaaffiginera	
Kulturikkut Eriagisassanik Siunnersuisoqatigiit allattaaffiginerat	
IMMIKKUT ILASSUTIT.....	24
NKA-mi rapportit suliarineqarsimasut	
Suleqatigisartakkanit rapportit tunniunneqarsimasut	
Naqitertitat allaaserisallu allat	
Oqalugiaatit	
Katersat	
Katersat tunissutisiallu	
Saqqummersitani angallassinert	
SULISUT.....	28
Sulisut ilaasortaaffii	

Saqaani asseq - Frederik Fuuja Larsen: Hans Lange dronemik Wandel Dal-imi assiliisoq.

SIULEQUT

Coronap nalaani saqqummersitanik takuniaasartut ikileriarujussuarsinnarlutik massakkut isertartut amerlassusaat nalinginnaasumut inisseqqikkiartulerpoq. Takuniaasut ukiormangga 20.000-it anguvaat, taamaammallu aamma suliasatsinnut allanut akissaqarnerulaalerpugut isertitavut amerlilaarmata. Taamatuttaaq aamma nittartagarput facebookerpullu alakkakulaneqaleriartorpoq. Tamakku tamaasa nuannaarutigavut.

2023-imi nammineq ineriartortitatsinnik saqqummersitaliorpugut marlunnik, taakkulu aamma takusarneqarluarsimapput. Siulleq tassaavoq Tunup avannaarsuani piniariartartut illuisa oqaluttuarisaanerit qulequtalik "Illuaqqat oqaluttuarput. Tunup avannaarsua 1906-1960". Saqqummersitaq februarimit junip tungaanut takutinneqarpoq. Saqqummersitsineq pisinnaasimavoq sulisutta Tunumi piniariartarfanni katersereernerisa kingorna.

Katersugaasivilerisugut oqaluttuarisaanermi nutaanerusumi sammisaqartut ilisimatusaatigalugu suliniummik Kangerluarsorseq Nordafarilu pillugit aallartitsipput. Takuniaanermi uppersaatissanik katersisimapput saqqummersitsinissamut atortussaminnik. Nordafar 1953-imi atulersimavoq 1985-imi matulluni. Tamaanga norskit, savalimmiormiut kalaallilu tunisiartortarsimapput, taakku saniatigut aamma portugiiit, spaniamiut, tuluit tyskillu tulattarsimalutik. Nordafari eqeersimaarfiusimaqaaq oqaluttuassarpasuillu tassangaanneersut nalunegaqqangillat.

Saqqummersitsisarnerit saniatigut sulisuvut katersugaasivilerisut allagaatilerisullu tusagasiutini takussaasimaqaat, apersuiffigineqarlutik, oqalugiartut oqaluttuarlutilluunniit Katuami, KNR-imi allanilu saqqumilaaqalutik.

Ukiuni arlaqartuni assaasarluni ilisimatusartoqareersorlu ukiuni tallimani suleqatigiiffiulluni ingerlanneqarsimasoq Activating Arctic Heritage (AAH), naammassineqarpoq. Københavnimi inaarsaataasumik ataatsimeersuarnermi katersugaasivilerisut maanngaanneersoq arlallit peqataapput saqqummiillutik. Misissuinerit inernerit massakkut takkussuutilerput. Suleqatigiiffiusimasup naammassiartornerani aamma siunissamut takorluugaqarpugut taamatut ittumik allamik pilersaarusiorniartuta, massakkullu ilusilersuivugut aallarniutaasumik.

Ukioq angusaqarfiulluarlunilu ulapaarfiusimasoq naajartulerpoq, uanilu nalunaarusiamik suliaavut assigiinngialaartut tusarfigisinnaavatit paasisaqarfigalugillu. Suliaavut maani tasaanerupput katersugaasivilerinernut tunngasut, allagaateqarnermut tunngasut, taavalu eqqissisimatitsinermut suliat allat.

Atuarluarna!

Daniel Thorleifsen
Pisortaq

ANINGAASAQARNEQ KISITSISILLU ALLAT

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu nunatta karsianit 2023-imi DKK 13.378.000-nik tapiffigineqarpoq, taakkunannga 11.725.000-it aningaasarsianut atorsimallutik, tassa katersugaasivimmi atorfiit 16-it allagaateqarfimmilu atorfiit arfineq marluk matussusersimallugit. Eqqissimatitsinermi suliaqarnermut 1.362.000 kr-nit atorneqarsimapput, tassani sulisoq ataaseq ilanngullugu aningaasalersorneqarsimalluni.

Katersugaasivik immikkut 1.332.000 kr-ninik isertitaqarsimavoq, annertunerusumik takuniaallutik isertut akiliutaat, taavalu kioskimit tunisat kiffartuussinernilu allani akiliutit isertitaasimallutik. Allagaateqarfik 138.000 missaannik isertitaqarsimavoq, tassani titartakkanik naqeqqiinermi tunisat pineqarnerullutik.

2018-imili amerikkamiumit Connie Downingimit ajunngisaarutitut tunisittalersimavugut, kingullermik 2023-imi aningaasat tunissutigisimavai 78.502 kr., assigiinngitsunik pisissutissaat sulianulluunniit allanut atortussatut tunniunneqartarsimallutik.

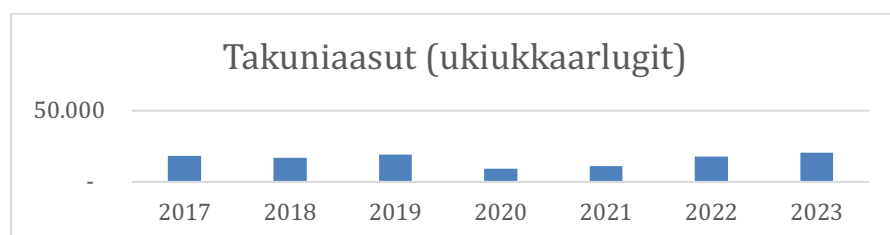
Fondinit tapiissutit:

- Tapiissut: 10.000.000 kr. suliniummut ”Havet – fra urtid til nutid” Orient's Fond-imit. Danmarks Nationalmuseum suleqatigalugu suliniut.
- Qimmip kivermissaanut NKA-p Aase og Jørgen Münters Fond-imut qinnuteqaataa. Tapiissut: 65.000 kr.
- Next Generation Lab. Globe Institutet, Københavns Universitet, taavalu SNM peqatigalugit Novo Nordisk Fonden-imut qinnuteqaat. Tapiissut: 6.293.571 kr.
- Ukkusissap sananeqaataa pillug kemiskimik misissuineq. Qinnuteqaat GEUS suleqatigalugu nassiunneqartoq Grønlandsk Forskningsfremmemidler-imut. Tapiissutigineqarput: 250.000 kr.

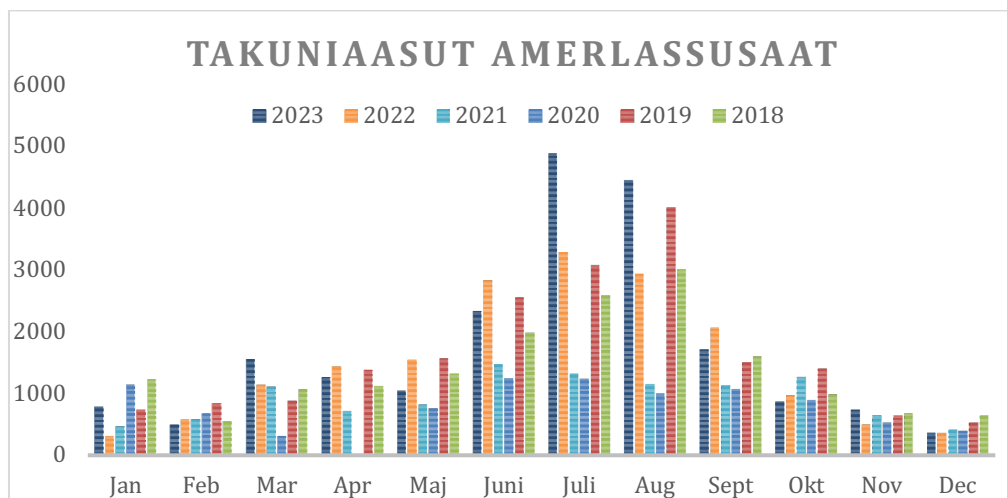
SAQQUMMERSITSINERIT ALLATIGULLU TAKUSSUTISSIINEQ

Katersugaasivimmut takuniaasut

2023	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	Ataatsimut
Inersimasut	442	237	776	557	405	661	1894	1718	444	466	364	115	8079
Meeqqat	214	69	470	252	199	477	630	270	216	103	189	76	3165
Akiliisut	139	195	309	458	444	1204	2365	2469	1059	307	186	179	9314
Katillugit	795	501	1555	1267	1048	2342	4889	4457	1719	876	739	370	20558

Takuniaasut qaammatikkaarlutit 2018-2023:

Takuniaasut amerlassusiisigut takuneqarsinnaavoq takornariaqarnermi umiarsuarsuit 2023-mi ilaasui julimi augustimilu amerlanerpaasarsimasut.

Nittartagaq

Google Analyticsip kisitsineri malillugit Nunatta Katersugaasiviata Allagaateqarfiatalu nittartagaat inunnit 1953-init Google aqqusaarlugu iserfigineqarsimavoq. Kisitsisit februarimit decemberimut kisitsisaatigineqarput.

2023	februar	marts	april	maj	juni	juli
Isertut	134	166	193	163	187	292
2022-imut sanilliullugu	+3 %	+23 %	+16 %	- 15 %	+14 %	+ 56 %

2023	august	september	oktober	november	december	i alt
Isertut	212	171	141	128	106	1.953
2022-mut sanilliullugu	- 27 %	- 19 %	- 13,5 %	- 9 %	- 17 %	+ 9,5 %

Kisitsisit takutippaat 9,5 %-imik amerlanerusumit nittartagaq iserfigineqarsimasoq, tassa ukiu-mut 2022-imut naleqqiullugu.

Avammut saqqummiisartumik 2023-imi katersugaasivilerisoqannginnatta IP-adraasit malilugit qasserpiaat isersimanersut takusinnaanngilarput. Kisitsisit taamaallaat Google Analytic Data-meersuupput.

Facebook

Ukiut siuliinut naleqqiullugu facebookitsinnik takuniaasut amerlanerusimapput, tassa inuit 4.872-it takusaasimammata, tassanngalu 21.900-nut siammarteqqinneqarsimallutik. Taamaasilluni isertartut 68,3 %-mik amerleriarsimapput. Taamatutaaq nuannarinnillutik like-risima-

sut taamaapput. Facebookitsinni 19-eriarluta pilersaarutitsinnik ikkusivugut, ikkussavullu like-neqartarsimapput aamma, naak ukiunut siuliinut naleqqiullugu ikinnerusimagaluarlutik. Tamatumani pissutaavoq like-risut attaveqarfigineq ajoratsigit katersugaasivilerisumik facebook inuttaqartinnginnatsigu, tamakkulerisoq soraarmalli aalajangersimasumik inuttaleqqinnginnatsigu suli.

Immikkut saqqummersitsinerit

Katersugaasivimmi ukiup ingerlanerani makku saqqummersippavut:

”Illuaqqat oqaluttuarput – Hytterne fortæller. Tunup Avannaarsua - Nordøstgrønland 1906-1960”

Saqqummersitaq februarimit junip tungaanut takutitarput pilersinneqarpoq Tunumut angalaluta katersisareernitta kinguneranit. Taamatuttaaq piffissaq sumiiffiillu misissuiffigalugit pe-reerluta illut nappakkat ilisimasassarsiortunit, piniarianit allatigulluunniit atorneqartarsima-nerisa oqaluttuarissaanerannit paasisaqarfigereerlugit saqqummersitassaq pilersaaruserlugu aqqissuupparput takusassanngorlugu.

Sineriassuarput tamavimmi inunnit angalaffigineqarsimanerannik takussutissaqarpoq, siullit ukiut 4500-it matuma siornagut takkussimallutik. Tunup sineriaani illuliat 350-it missarpiaa-niipput, amerlaqisut Tunup Avannaarsuani nunami eqqissisimatitamiillutik.

Ullumikkut Tunumi nuna eqqissisimatitaaq ilisimasassarsiortunit suli angalaarfigineqartarpoq, amerlanerit sermersuarmut ilisimasassarsioriartuusarlutik, aammali ilaat *Zackenber*g-imi ilisi-masassarsiortuullutik. Taakku saniatigut timersuutigalugu takusassarsiortut ilisimasassar-siortullu takussaapput. Ukiut kingulliuserusut eqqarsaatigalugit tamaanga umiarsuit takorna-riartaatit qulit, amerlanertigut 50-80-inik inuttallit, takkuttarput.

Qulequttat saqqummersitsinermi eqqartorneqartut makkuupput:

- Nunap assiliorluni paasisassarsiornerit, 1822-1948
- Piniariartarnerit nalaat, 1908-1960
- Tunup Avannaarsualerngusaanneq
- Kalaallit qallunaallu Tunumi sorsunnersuup kingulliup nalaani
- Arpârte Høegh sorsunnersuup nalaani pisimasut pillugit oqaluttuai
- Tunup Avannaarsua ullumikkut

Saqqummersitani ilaapput illut ilaasa oqaluttuassartaat pingaarutaallu.

NORDAFAR

Nunatta oqaluttuarisaanera pillugu katersugaasivilerisut immikkut suliniuteqarlutik qanga aalisakkanik tunitsiviusarsimasoq Kangerluarsorutsimi Nordafar sammisimavaat. Paasisassarsiornerminni uppersaatinillu katersinerminni atortukut allallu immikkut iluatinarsinnaasut katersorsimavaat saqqummersitassami aamma atorpeqarsinnaasut. Ditte Kristensen, Randi Johansen taavalu Jeppe Lorentzen saqqummersitami ataqtigiissaariisuupput.

NORDAFAR tassaavoq aalisartunut talittarfik qimataq, *Kangerluarsorusermiittoq*, Nuummiit 50 km.-nik kujasissusilik. 1953-mi pilersinneqarsimavoq 1985-milu matuneqarluni. Aalisariat Norgemeersut, Savalimmiuneersut Kalaallillu Nunaanneersut, aalisariutit Portugalimeersut, Spaniameersut, Tuluit Nunaanneersut, Tysklandip kitaaneersut Europamilu nunani allaneersut tulattarsimapput.

1920-kkut qeqqata missaanni savalimmiormiut Kalaallit Nunaata imartaani sumiiffimmi aalajangersukkani aalisarsinnaatitaasimapput. Nammineerlutik talittarfinnik sanaartorsimapput, nalunnginneqarnerpaavorlu Færingehavn (Kangerluarsoruseq). Taanna nunanut allanut 1937-mi ammaassinermi mikivallaalersimasoq, kisermaassinerlu unitsinneqarmat Kalaallillu Nunaata 1950-kkunni allanngorsagaanerata nalaani qallunaat inuussutissarsiornermut soqutigisaqaqatigiit takkuttalerput.

Norgemi Savalimmiunilu aalisartut suleqatigalugit, norskit-savalimmiormiut-qallunaallu ingerlatseqatigiiffiat NORDAFAR 1953-mi pilersinneqarpoq, Kangerluarsorusermi tulattarfiup nutaap ingerlannera akisussaaffigissallugu. Piffissap sivikitsup ingerlanerani talittarfik

225 meterinik takissusilik amutsivillu sanaartorneqarput. Qerititsivissuit, tarajuusivik, sanna-viit, sømandshjemmi, uffartarfik errorsisarfillu, saangiiaavik, inissiat pisiniarfillu sukkaasuumik ivertinneqarput. Ukiullu arlaqanngitsut qaangiummata innaallagissiorfik nutaaliaasoq sananeqarpoq.

NORDAFAR-imi sulineq ukiup ilaannaani pisarpoq. Aasakkut 200-t angullugit sulisoqarsinnaasarpoq, tunisassiortoqarluni, sullissisoqarluni sannavinnilu sulisoqarluni. Sulisut Kalaallit Nunaanneersuupput, Savalimmiuniit, Danmarkimiit Norgemiillu. Kalaallit ukiup ilaani sulisut Nuummeersuugajuttarput imaluunniit Qeqertarsuatsiaaniit, allalli Sisimiuniit avannaanilu illoqarfinniit allaniit aggersinnaasarlutik.

NORDAFAR pikialaarfiusimavoq aalisagaqarluartoq, maannakkumullu oqaluttuassanik ulikkaartoq. Maanna illuliat sisamat toqqakkat aallaavigalugit, immikkut ittumik oqaluttuanngorlugit saqqummersinneqalerput. Illuliat sisamat, NORDAFAR-imi inuunikunik sinaakku-siisimasut pillugit, illuliallu taakku qimatat aseroriartornerinik oqaluttuat.

Saqqummersitaallit immikkut ittut

Majimit septemberip tungaanut NKA-mi saqqummersitat ataasiakkaat pinneraatitut tunngasuteqartut saqqummersillattaavavut saqqummersitani tamaginni siamarlugit. Tassani Frederik Fuuja Larsen taavalu avataaneersoq Hanne Bruun pisumi aaqqissuisuupput.

Qallunaatsiaat

2023-imi katersugaasiviup qallunaatsiaat pillugit saqqummersitai nutarsaaffigineqarput. Tassani suliami saqqummersitat eqqiarneqarput inissisimanerilu allanngortiterneqarlutik, taamaallillugu oqaluttuat imminnut atasunngorlugit erseqqissarneqarlutik. Taamattaq allaaserineri nutarterneqarput nassuiaasersorneqarlutillu.

Unnuk kulturisiorfik

Arfininngorneq januarip 28-ianni qulequtaraarput: Pinnguaatit ilaqutariinnilu aliikkuser-soqatigiinneq. Tassani saqqummersitat tamarmik ammatinneqarput. Meeqqanut pinnguarneq aqqutigalugu ilinniarnaq sammitinneqarput, qalipaasersuineq ilaatigut aallunneqarluni. Tassani unammisitsinertalimmik aamma sammisassaqtitsivugut, eqqugassaalluni pedelittaa qamusiaa makitsissutigineqarluni. Taamatuttaq inersimasunut eqquniaatitsivugut apeqqutit oqaluttuarisaanermik aallaaveqartillugit. Tamakku saniatigut qanga 1970-ikkunni pisartunik imalinnik lysbiiliartitsivugut.

Nunat tamalaat akornanni katersugaasiviit ulluat 2023

Ukiormanna ICOM-ip katersugaasivinnut ullorititaani qulequtaavoq *Museums, Sustainability and Well-being*. NKA-mi immikkut puisip orsua atorlugu qalipaasioqarneq sammitipparput. Ullormi tassani silami katersugaasivilerisoq Inge Bisgaard ilitsersuisuliullugu pulaartut sulisullu ilitsersuunneqarput namminnerlu puisip orsua atorlugu qalipaatisiorlutik. Periuseq tamanna ukiuni untritilinni atorneqartarsimavoq, soorlu illut silataat qalipanniarnaqartillugit. Pisoq iluatsillugu vidiuliortoqarpoq ilitsersuutitalimmik, taannalu uani NKA-p Youtube-ani takuneqarsinnaavoq: <https://www.youtube.com/watch?v=SRPOkdDdqwY>

Tusagassiuutit assigisaallu

"Ileqquvut" Katuami

Nunatta Katersugaasivia Katuaq suleqatigalugu qulequttat kulturimut tunngasut assigiinngii-aartut qaqittarlugit oqalugiarnernik ingerlatsisarpoq, taamalu suliniut taanna qulequtaqartinneqarpoq "Ileqquvut". Tassani qulequttat assigiinngiiaat qaqinneqartarput sammineqarlutillu. Ilaatigut Randi S. Johansen kaffillertarneq taavalu aamma kalaallisut nerisassioriaaseq pillugu oqalugiarnikuuvoq, Inge Bisgaard inissialiorneq illuliornerlu pillugit oqalugiarniluni, Frederik Fuuja Larsen aavariartarneq pillugu, taavalu Hans Lange attakut pillugit oqalugiarniluni.

Nunatta Nipaa, Nunatta oqaluttuarisaanera minutsini 8-ni

Nunatta Katersugaasiviata sulisuisa Kalaallit Nunaata Radioa suleqatigalugu sapaatit akunerini pingasunngornikkut ullaakkut aallakaatitaq kalaallisut ingerlanneqartartoq *Nunatta Nipaa* peqataaffigisarpaat, ilaatigullu qulequttat makku sammineqarsimapput:

- Hans Lange: Tunersuit Thule kulturillu assigiinngissutaat,
- Frederik Fuuja Larsen: NORDAFAR,
- Inge Bisgaard: Illutoqqat ajunngitsutigut ajortutigullu,
- Aviaja R. Jacobsen: Spørgelister - Danmarkimi Nationalmuseumip qanga nunatsinni innuttaasunik apersuisimaneri,
- Hans Lange: Avanersuarmi Thulep Nunatta avataani inissisimanera 1937,
- Inge Bisgaard: Illutoqqap tarninga sunaava,
- Hans Lange: Qillarsuakkunnik oqalualaaq - sunniutaallu.

Allat

Christian K. Madsen DR-ip dramadokumentariani "Togtet"-imi, qallunaatsiaat nunatsinni inuusimanerat oqaluttuaraa.

Christian K. Madsen atuagaaqqiami apersorneqarluni peqataasimavoq uani: Wareman, Theo 2023. Human remains from Greenland stored at Lund University. *Lundagård* nr. 2 2023, qupp. 8-9: <https://www.lundagard.se/2023/03/21/human-remains-from-greenland-stored-at-lund-university/> og <https://issuu.com/lundagard.se/docs/20230311>

Christian K. Madsen aviisimi oqaloqatigineqarluni uani peqataasimavoq: Fremtidssikring af verdensarv (Josephine Schnor. Atuagagdliutit), pingasunngorneq, 7. juni, 2023, qupp. 16-19.

Frederik Fuuja Larsen KNR TV-mi ILLEQ-mi 28. marts peqataavoq saqqummersitaliarput "Illuaqqat oqaluttuarput" eqqartorlugu.

Sermitsiaq/AG-mi allaaserineqarpoq qulequtserlugu "Nationalmuseet åbner udstilling om Nordafar", 18. september, tassani katersugaasiviup saqqummersitsinissaa pillugu allaaserisarlutik. Taamattaaq kinguninngua 23. september katersugaasivilerisut apersorneqarnerat ilanngunneqarpoq, tassani ilaatigut Jeppe Lorentzen oqaloqatigineqarluni.

Saqqummiinerit oqalugiarnerrillu

Activating Arctic Heritage (AAH) Conference upernaakkut 2023-mi

AAH naggaserlugu Københavnimi ataatsimeersuarluni conferenceqartitsinermi Frederik Fuuja Larsen majip 8-aanni oqalugiarpog, qulequtaq AAH-mi aallunneqarsimasog *Community Story Mapping* pillugu nassuiaateqarluni.

Taamatutaaq Christian K. Madsen taavalu Aka Simonsen saqqummiipput qulequtserlugu: Inuit Landscapes, Arctic Agency (ILAA): Thule Inuit in Kujataa - taavalu naggataatigut Christian Koch Madsen AAH-mit inerniliussaasimasut ilaat eqqartorpaa qulequtsiullugu: Top-down heritage? Reflections on the establishment and management of the UNESCO World Heritage Site Kujataa Greenland: Norse and Inuit Farming at the Edge of the Ice Cap.

AAH naggaserlugu isumasioqatigiinneq, Brede, Danmark

AAH naggaserlugu Brede-mi isumasioqatigiittoqarpog decemberip 11-ianit 13-iata tungaanut, tassanilu Frederik Fuuja Larsenip ilaatigut eqqartorpaa Community Story atuakkiassami aamma ilanngunneqartussaq.

Christian K. Madsen saqqummiivoq aamma qulequtaralugu: Activating Arctic Heritage – REI-ILAA December 2023 WP report.

Kulturikkut naapeqatigiinneq eriajisassat tigussaannngitsut pillugit

"Eriagisassat tigussaannngitsut uatsinnut qanoq isumaqarpog - uagullu eriajisassanut taakkununga qanoq sunniuteqarpogut" qulequtsiullugu Kulturimut naalakkersuisog seminareqartisivoq, tassani eqqartorneqarluni qanoq ililluta eriajisassat tigussaannngitsut qulakkiissanerivut. Tassani aallaavigineqarpog qangaanit ileqquvut assassornerup tungaatigut, taavalu ileqqulersuutit allat eqqarsaatigalugit aamma. Oqallinnerni tikinneqarpog qanoq ililluta immikkuualuttortat ingerlanneqartassanersut suullu ullumikkut aporfusarnersut aammattaaq eqqartorneqarluni. Peqataasut assigiinngitsunik tunulequtaqarpog ilaatigut tassaallutik peqatigiiffiit, suliffeqarfiit, fontit kommuninillu aallartitat. Isumasioqatigiinneq ammarlugu katersugaasivilerisorpog Randi S. Johansen oqalugiarpog kulturikkut eriajisassat tigussaannngitsut eqqartorlugit, tassanilu iserfigalugu Nunatta Katersugaasivia tamakku pillugit UNESCO-p piumasqaatai malillugit qanoq suleriaaseqarnersugog.

Qangatut assassorneq, qiperuisarneq ilusilersuisarnerlu pillugit isumasioqatigiinneq

Nunatta katersugaasivia ICOM-ip nunarsuarmi katersugaasivinnut ullorititaani qangatut assassortarneq, qiperuisarneq ilusilersuisarnerlu pillugit isumasioqatigiisitsivoq. Tassani immikkut sammineqarpog assassoriaaseq qulaani taaneqartoq qanoq siunissaqartitaasinnaanersog tikinneqarluni, tassanilu saarnngit ammillu atorneqartarnerat qanorlu imminut napatissinnaasumik suliarineqarsinnaanerat tikinneqarluni. Peqataasut suliffinnit assigiinngitsuneerput, ilaatigut mersortartut, ilusilersuisartut allallu kulturikkut suliffeqarfinneersut peqataallutik. Isumasioqatigiinnermi aamma eqqartorneqarpog FN-ip imminut napatissinnaasumik ineriartortitsinissamik siunniussaog, annerusumik imminut napatissinnaasumik sanaartorneq pilersitanillu atuneq tikinneqarlutik. Isumasioqatigiinnermi anguneqarlutik pilersinneqartog NKA-p nittartagaanut ivertinneqarpog. Katersugaasivimmit Randi S. Johansen UNESCO-p ileqqut eriajisassat pillugit isumaqatigiissusiaa pillugu nassuiaateqarpog, Aviâja R. Jakobsen ammit atisallu pillugit oqalugiarnerrillu, taavalu Hans Lange saarnngit qanoq atorluarneqartarsimanerat pillugu nassuiaalluni.

Kulturikkut eriagisassat tigussaannigitsut pillugit webinar-eqartitsineq

NKA NUKAKAP ilaasortaanut webinar-eqartitsivoq eriagisassat tigussaannigitsut pillugit, tassani ilanngunneqarlutik katersugaasiveqarnerup iluani inatsisitigut piumasagaatit, taavalu UNESCO-p eriagisassanut taamaattunut isumaqatigiissusiaa tikinneqartarluni. Webinarimi immikkut pingaartinniarneqarpoq assigiiaarnerusumik ataatsimut qanoq periuseqartoqarsinnaanersoq, taavalu suleqatigiinneq qanoq ingerlanneqarsinnaanersoq. NKA-mit Randi S. Johansen saqqummiivoq ileqqut pillugit, tassani ilanngullugu nittartakkatsinni eriagisassanut tigussaannigitsunut allattuiffik.

Oqalualaat oqaluttuallu pillugit saqqummiineq

Qeqertalik Business Council Destination Dicobayip siulersuisuinit ataatsisiisitsivoq nunatsinni eriagisassat tigussaannigitsut pillugit, tassani annermik sammeneqarluni oqalualaat. Ataatsimiinnermi tassani NKA-mit Randi S. Johansen saqqummiivoq oqalualaat pillugit, taakkulu sunniutaat ataatsimoortumik eriagisanik ingerlatitseqqiisarnermi aqqutitut pingaarutillittut atuuffeqarsimanerat pillugu.

Eriagisassat tigussaannigitsut qilerniarneqannginnissaat pillugu saqqummiineq

Ilisimatusarluni suliniutit 'UrbTrans' (UiT The Arctic University of Norway) aamma 'The Art of Nordic Colonialism' (University of Copenhagen) seminareqartitsivoq qulequtserlugu "Indigenizing Architectures of Remembrance", tassani eqqartorneqarluni qangaanit paasisavut qanoq illersorneqarlutik, toqqortarineqarlutik qanorlu atorneqarsinnaanerat sammeneqarluni. Tassani ilaatigut peqataapput nunat inoqqaavi Samelandineersut taavalu Nunatsinneersut. Nunatsinnit peqataapput NKA-mit Randi S. Johansen taavalu Vivi Noahsen, Johansen saqqummiilluni eqqartorlugu qanoq pingaaruteqartiginersoq eriagisassat tigussaannigitsut pituttorlugit pinnginnissaat, ineriartorsinnaaqqullugit.

Eriagisassat pillugit saqqummiineq

Qaanaami piniartut peqatigiiffiata NKA qaaqqusimavaa eriagisassat tigussaannigitsut pillugit nassuiaaffigineqaqqullutik. Tassunga ilanngullugu tusarumaneqarsimavoq UNESCO-mut listitut ivertitsiniaraanni qanoq iliorluni qinnuteqartoqartarsimanersoq. Tassani Randi S. Johansen piumasarineqartut pillugit nassuiaavoq.

Illersornissami sulisunut pikkorissartitsineq

Jeppe Lorenzen ulluni 24.04.23 aamma 06.11.23 Arktisk Kommando-p pikkorissartitsilluni aaqqissugaani Joint Arctic Operation Course-mi peqataasimavoq saqqummiillunilu inuit nunatsinni qanoq siaruariartorsimanersut, qanorlu ingerlaarsimanersut, tassunga ilanngullugu nunasiaateqarnerup aallartisimalerneranit Namminersornerullutik Oqartussaqaarnerat tikillugu qanoq ineriartortitsisoqarsimanersoq.

"Indigenous Archival Methods"

Vivi Noahsen Islandimi suleqatigiiffiup *Decolonizing Nordic Archives-ip* aaqqissugaani workshoppertitsisoqarnerani Þjóðskjalasafn Íslands-imi, Reykjavíkimi, 26.- 27. marts 2023 saqqummiivoq, nunat inoqqaavisa allakkatigut toqqorsiveqarnerat pillugu.

"We Are The Archive"

Ataatsimeersuarnermi *6th Nordic STS Conference 2023* (June 7–9, 2023, Oslo Universitet), Nunatta Allagaateqarfianit Vivi Noahsen oqallinnermi "A Nordic Colonial Model?"-imi peqataavoq saqqummiilluni qulequtalimmik *Urban transformation in a warming Arctic: the continued effects of Nordic Colonialism in urban development and planning* (UrbTrans).

“We are the Archives”

Nunatta Allagaateqarfialalu aqutsisua Vivi Noahsen alagaatit pillugit siumasioqatigiinnermi “Indigenizing Architectures of Remembrance”, peqataavoq. Tassani workshop aamma ingerlanneqartoq taaguuteqarpoq *Girjegumpi – The Sámi Architectural Library*. Workshopimik aqqissuisuupput ilisimatusarluni sulliniutip ingerlatsisui “*UrbTrans: Urban Transformation in a Warming Arctic – The continued effects of Nordic colonialism in urban planning and development*” (UiT The Arctic University of Norway) aamma “*The Art of Nordic Colonialism: Writing Transcultural Art Histories*” (University of Copenhagen) suleqatigalugit Joar Nango/Girjegumpi, aamma ArcDes – The Swedish Centre for Architecture and Design. 12.-13. oktober, Venice Biennale, Venedig.

Ataatsimiinnerni allani saqqummiisut saqqummiussallu

Hans Harmsen. UNESCO World Heritage in Greenland: Challenges and Opportunities. NORA Conference, Session 3: UNESCO-Sites in a Regionally Sustainable Development Perspective. Sisimiut, Greenland. 15 March 2023.

Christian Koch Madsen 2023. Far from Rome - Religious Beliefs and Otherness of the Medieval Greenland Norse. Paper presented at the conference Colonial Entanglements and the Medieval Nordic World: Tensions, Nordic Colonialism and Indigeneity, Februar 1-3, Greifswalds University.

Christian K. Madsen, Michael Nielsen, Aka Simonsen and Arnaq Bjerger 2023: No Empty Landscapes: Livelihood, Agency, and Transformation in Early Inuit South Greenland. Paper presented at 88th Annual Meeting of the Society of American Archaeologists, March 29–April 2, 2023 Portland, Oregon.

Michael Nielsen, Christian Koch Madsen, Aka Simonsen and Else Bjerger: Thule Culture in South Greenland, 1500–1900. Paper presented at 88th Annual Meeting of the Society of American Archaeologists, March 29–April 2, 2023 Portland, Oregon.

Christian K. Madsen 2023. Far from Rome - Religious Beliefs and Otherness of the Medieval Greenland Norse. Paper prepared for Jette Arneborgs honorary symposium, May 15th, National Museum of Denmark.

Christian K. Madsen 2023. Kulturhistorien i Kapisillit-området. Kapisilinni 11.-12. november 2023 saqqummiussa.

Workshopit

Greenland Science Week 6.-10. november 2023 ingerlanneqartoq iluatsillugu makku NKA-mit aqqissuunneqarput:

- 7. november: Sara Næss Elleskov pulaartunik saqqummersitani angallassivoq ilaatigut oqaluttuarlugit timit paaniinnarnikut pillugit ilisimatusarnerup qanoq sumullu maannakkut killissimanera pillugu nassuiaalluni.
- 8. november: workshop katersugaasiviup sulisuinut tunngasoq inuit timaat paniinnarnikut misissortarnerini periutsit ullumimut qanoq ineriartortinneqarsimanersut sumullu killittoqarnerisut - saqqummiisuulluni Sara Næss Elleskov.

- 10. november: Ammasumik qamutit qimussertarnerlu pillugit workshop med PhD-rtoq Emma Vittale suleqatigalugu. Uani kikkulluunniit periarfissinneqarput E. Vittale suliai misissuineralu ilisimatusarneralu pillugit oqaloqatigissallugu, tassanilu 3D atorlugu qamutinik scannerisarnera takuniarlugu.
- 10. november: Ilisimatusartoq naapiguk: kikkulluunniit tassani periarfissinneqarput NKA-mi ilisimatusartut sulisullu suliaat pillugu apeqqarissaarfigalugit allanillu oqaloqatigalugit naapissallugit.

Ditte M. Kristensen septemberimi taavalu kingunitsiaa decemberimi workshopimi qulequtalimmi *Arctic Indigenous Peoples' labour history in the wake of the northern (g)re(en)-industrialisation*, Umeå-mi, Sverigemi peqataavoq.

Films, Museums and Kalaallit Nunaat

Aarhus Universitet workshopertitsisimavoq qulequtalik "Film, Museum and Kalaallit Nunaat", tassani immikkut sammeneqarluni katersugaasiviit filmit qanoq ulluinnarni sullissinermi atorinnaaneraat. NKA-mit Randi S. Johansen peqataavoq.

Umiarsuit akornariartaatit UNESCO-lu, September 21-22 2024, Nuuk, Hotel Hans Egede

Umiarsuit takornariartaatit nunatsinnut tikittartut amerliartorneri malunnaqaaq. Taamaalinerani sumiiffiit UNESCO-p allattaavianut inissinneqarsimasut anguneqartarneri amerliartorpoq. Umiarsuit iluanaarutigineqartarneri pingaaruteqariartorpoq, kisiannili aamma aqqis-suussaasumik takornariaqarneq ingerlattariaqarpoq.

Workshop ingerlanneqartoq aallarnisaataavoq ukiut pingasut tulliuuttut suliniaqatigiinnissamut. Suliniarneq US Department of Interiorimit aningaasalersorneqarpoq siunertaralugulu Nunatsinni UNESCO-mut tunngasut suliniutit isumagilluarneqarnissaat tapersersorumallugu.

SULINIUTIT

QULEQUTAQ 1: NUNARPUT KULTURIT NAAPINNERINI

Atisat qanga ullumilu

Paasissutissat nutaat "Nationalmuseets Etnografiske undersøgelser i Grønland i 1948"-minngaanneersut suliniummut ilanngunneqarput. Taamattaaq suliniummut kalaallisut taaguutit, sumiorpaluutit ilanngullugit, suliarineqarput. Oqaasileriffik taaguutit ineriartortinnerani suleqatigineqarpoq.

Mission before Colonization. Towards a non-lachrymose history of religious contact in Greenland and Sápmi, 1000-1700, 2021-23

Suliniut NKA-mit peqataaffigineqartoq 2023-imi Greifswaldip universitetiani februarip aallaqqaataanit pingajuata tungaanut ataatsimeersuareermermi naammassineqarpoq. Tassani NKA-p souschefia peqataavoq.

QULEQUTAQ 2: SULIFFISSUAQARNEQ 1900-KUNNILU NUTARSAANEQ

Suliffissuaqarnermi kulturikkut eriajisassat: Nordafarip oqaluttuarisaanera

Suleqatigiit katersugaasivilerisunit Randi S. Johansen, Jeppe Lorenzen aamma Ditte M. Kristensen inuttaqartoq 2022-imi aallartittoq 2022-imili Nunatta suliffissuaqarnermi ineriartor-

tinneqarnera pillugu paasiniaassallutik aallartipput, tassanilu NORDAFAR aallaaviusussatut toqqarlugu.

Suleqatigiit majimi Reykjavikkimiipput isumassarsiorlortutik suleqatissanillu naapigiaallutik. Junimi augustimilu Nordarimut angalallutik saqqummersitassamut takussutissanik kater-sipput. Saqqummersitaq suliarineqartoq 22. september ammarneqarpoq.

Saqqummersitap oqaasertai assitaallu NKA-p nittartagaatigut aamma takuneqarsinnaapput. Taamaalilluni Nuup avataani najugallit saqqummersitsineq alakkartersinnaavaat.

Amerikamiut mittarfii sorsunnersuup nalaanit taassumalu kingorna sanaartukkat

2023-imi Forsvarsministeriap amerikkamiut timmisartoqarfigisimasaanni eqqakkanik salii-nisamat isumaqatigiissutaa 2018-imeersoq taamaatippoq. 2023 NKA-p tungaanit iliuu-seqartoqanngilaq. Ukiuni tulliuuttuni NKA-mit suliniaqatigiit oqaluttuarisaanera pillugu su-liaqalissapput.

Kangerlussuup Narsarsuullu timmisartoqarfii pillugit takussutissanik katersineq

2023-mi Jeppe Lorenzen ataavartumik fondinut qinnuteqaasiortarpoq qulequttami taaneqartut pillugit misissuinissaq aallartissallugu. Suliami Roberto Fortuna, Danmarks National-museumimeersoq suleqatiginiarneqarpoq.

QULEQUTAQ 3: THE HUMAN ARCTIC (ISSITTUMI INUK)

Activating Arctic Heritage

Upernaaq atorineqarpoq AAH-p naggataarutaasumik majip 8-nit 12-ata tungaanut ataatsimeer-suarnissaata pilersaarusiortanerat, taassumalu Videnskaberne Selskabip Københavnimiittup illutarsuani ingerlanneqassamat piareersarlugu. Ataatsimeersuarnerni ilisimatuut kalaallit, qallunaat nunanilu allamiut 70-it sinnerlugit peqataapput ilarpassui oqalugiartuusarlutik aamma. Oqalugiaatigineqartut atuaganngorlugu naqinneqarumaarput 2024-25-illu ingerlane-rani.

Ukioq 2023 tassaavortaaq kingullermik AAH-mi asimi suliaqartoqarmat. Tassani Ukiivimmi Arajutsisunilu Sisimiut eqqaani, taavalu kujataani Norbosømi Tunulliarfimmilu misissuinerit ingerlanneqarput. Suleqatigiit 2023-imi misissukkatik annertunerusumik misissuiffigaat, inernerilu 2024-imi kingusinnerusumilu takkussuukkumaalernissaat naatsorsuutigineqarpoq. Ukiakkut Greenland Science Weekeqartitsinerup nalaani Nuummi Sisimiunilu suliat pillugit paasisitsiniutigineqarput.

RESPONSE Project, 2019-23

Suliniut National Science Foundationimit aningaasalersugaq “Co-production of scientific knowledge and the building of local archeological capacity in Greenland” (RESPONSE) 2023-imi naammassinissaa sulissutigineqarsimavoq, tassanilu kisitsisit inernerillu allat aamma siornatigut paasisat suliareqqissaarlugit ingerlanneqarsimapput. Taamattaaq kujataani Michael Nielsenip Konrad Smiaroskillu assaaneri paasisitsiniaanerilu ingeerlasimapput. Ukiariar-tonerani suliat nangingneqarlutik suliarineqarsimapput, suliarlu 2024-imi aamma ingerlan-neqassaaq.

NSFGEO:NERC: Collaborative Research: environmental change and impacts on prehistoric human colonization of Peary Land, northernmost Greenland 2021-25

Suliaq 2023-imi uninngatikallarneqarsimavoq suliffissami sumiiffimmi, tassa Tunup Avannaarsuani unamminartoqarsimammat assigiinngitsunik. Taamaammat 2022-imi assaalluni nasfaat misissoqqissaarneqarput, suliarlu 2024-imi nangeqqinneqassalluni. Suliami paasineqarlarsimasut Greenland Science Weekimi Nuummi 7.- 9. november 2023-imi ingerlanneqartumi saqqummiunneqarput.

Angerlartunnguit – Research, Reunification, and Restoration of the Uunartoq Thule Inuit, South Greenland

Ukiormanna suliap ingerlanneqarnissaanut aningaasaliisussanut suli qinnuteqanngilagut suleqatissatta ilaat suli piareersimannnginneri pissutaallutik. Taamattaq inuit timaat panernikut decemberimi USA-mit Københavniliaanneqarnissaat kinguartinneqarmat suli suliniummi aallartitsisoqanngilaq.

ASSAANERIT

Immikkut suliniutit qulaani allaaserineqartut saniatigut NKA-p assaatitsisarneri Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-imeersumit tunaartaqarput. 2023-imi NKA marloriarluni angalatitsivoq assaajartortunik:

- 3. - 6. juli 2023: Piffissami pineqartumi Nukissiorfiit sullillugit naggataarutaasumik Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanni erngup nukiganik innaallagissiorfimmu aqqusinniorfissaq misissorneqarpoq
- 10. august – 1. september: Piffissami pineqartumi Nukissiorfiit sullillugit ledningit aqqutissaat erngullu nukiganik innaallagissiorfissami Qasigiannugit Aasiaallu akornanni pisussami itsarnitsanik alakkarerisoqarpoq

Taakku saniatigut NKA ilaatigut asimi kultureqarfinni eqqissimatitsinermut tunngatillugu misissuiartorlunilu assaajartortitsisarpoq:

- Illunik nakkutilliilluni oqoqarnerisq Avannaata Kommuniiani misissuisoqarpoq
- Uummannami/Dundasimi itsarnitsanik illutoqqanillu misissuisoqarpoq
- Sermermiuni Qajaanilu UNESCO-qarfiit nalunaarsorneqarput
- Qassiarsumni Igalikumilu illutoqqat eqqaat UNESCO-p allattuiffini nalunaarsuiffimmi eqqissimatitassatut nalunaarsukkat aserfallatsaalineqarput.

KATERSUGAASIVIMMI NALUNAARSUINEQ UPPERNARSAASERSUINERLU

Eqqissimatitassanik sulineq

Ukiup aallartinneranit NKA-mi Kangerlussuup kujataani Tasersiami taavalu Nuup Kangerluata qinnuani Tarsartuup Tasersuani eqqissimatitaareersunik taamaatisitsinissap suliarineqarnera annertuumik peqataaffigaat. Suliaq suliakkiissutigineqarsimavoq Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutitut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmit. Suliaq taanna eqqissimatitaareersunik taamaatisineq suliani taamaattuni siullersammat naalakkersuisoqarfiit akimorlugit ataatsimeeqattaarfiusimavoq, tassani piareersarnerit, tusarniutissanik allakkiornerit allallu politikerinut tusarniutaasussat suliarineqarsimallutik.

Ingerlatsinermi suliniut: Sumiiffinni aalajangersimasuni tunulequtassanik paasiniaaneq
Kulturikkut eriagisassanik toqqartuillunilu erseqqissaanerit aatsitassarsioqatigiinnut sammititassat, tassa Sumiiffinni aalajangersimasuni tunulequtassanik paasiniaaneq (Regional Environmental Baseline Assessment) 2022-miillu aallartittut 2023-imi nanginneqarput, nalunaarsuullu rapport (SR583) saqqummersinneqarluni uanilu takuneqarsinnaalluni:
<https://dce.au.dk/udgivelses/vr/nr-551-600>. Taamatut suliaqarneq ukiuni tulliuuttuni ingerlaanassaaq.

Katersugaasivimmi nalunaarsuineq

2020-imili nalunaarsuiffik SARA katersanik nalunaarsuiffittut atuuppoq, siullermik REGON atorneqarsimagaluarluni. Katersugaatigilikkaniq nalunaarsuineq katersugaasivilerisunit assiginningsunik ingerlanneqartarpoq ingerlaavartumillu ingerlanneqarluni.

2022-imit katersat piffissamit nutaanerusumeersut siullinneqartarsimapput. Sapaatip akunneri tamaasa Toqqorsivik IV, katersat toqqortat inissisimaffiat, katersanik allamut nuussasanik ilioraaffiulersoq aallunneqartarpoq, taamaalilluni nuussassat tamarmik suliarilluakkamik ingerlanneqartarlutik.

Eriagisassat tigussaannigitsut allattorsimaffiat

Allattorsimaffik ineriartortinneqartuarpoq. 2023-imi assassorluni kulturi immikkut sammeneqarpoq nalunaarsuiffigineqarluni. ilisimatusarfiulluni takusassiarineqarlunilu.

IT pillugu suliniutit ilaat

IT-mi aamma digitaliseeriinermi ataatsimiititaliaq ukioq manna marloriarluni ataatsimiit-tarpoq. Cumulus eqqartorneqarnerpaasimavoq. NKA-mi Cumulus nalunaarsuiffittut atorneqarsimavoq assinillu, oqaluffiullu nalunaarsuiffiinik taavalu allagaatinik allanik ikkus-suiffiusarluni. Kisiannili suliffissuaq Cumulusimik ineriartortitsisoq tamakkuninnga suliaqarunnaarsimammat atorsinnaajunnaarparput, taamaammallu massakkut allamik nalunaarsuiffimmik ujarlilerluta. Suliaq suleqatigiinni pilersaarusiortfigineqarluni suli ingerlavoq.

Suleqatigiit taamattaq NKA-mi IT pillugu politikkissamik suliaqarpoq. Tamatuma siunertaraa IT atorlugu allaffissorneq aqunneqarnerusumik ingerlalersinnaammat, taamattaarlu sillimarnearneq eqqumaffiginiarneqarluni.

IT pillugu suleqatigiit taamattaq elektroniskimi toqqorsivimmi aaqquussivoq torersaal-lunilu, tassa katersugaasivilerisut tassanga atuisut ajornanginnerusumik nassaarsiorfigi-uminarnerusumillu sulisinnaaqullugit.

KATERSINEQ KATERSALLU

Inuit timaat paniinnarnikut Uunartumeersut

Ukiup aallartinneranit inuit timaat paniinnarnikut utertinniarlugit suliaqarnermi allaffis-sornikkut piareersaanerit ingerlanneqarput, annermik naalakkersuisoqarfinnut aammalumi allanut atassuteqaqattaarneq pisimalluni. Suliaq tamanna inaarsarneqarluni piareerpoq NKA-mi pisortap 25. september atsiugaanik isumaqatigiissut naammassineqarmat. Pappiaqqami nalunaarsorneqarpoq inatsisitigut pisortatigoortumik Peabody Museum of Archaeology and Ethnology atsioqatigineqartoq. Isumaqatigiissummit aallaaveqartumit allaffissornikkut taavalu

timalimmik inuit timaat paniinnarnikut Amerikamit Danmarkimut ingerlateqqissinnaangortut aalajangersarneqarpoq. Ukioq naavoq suli timaliilluni nuussineq aallartinneqanngitsoq.

SULEQATIGISAT SULINIAQATIGIIFFIILLU AVATAANEERSUT

Nunat tamalaat akornanni suliniaqatigiiffiit ilaasortaaffigisat

ICOMOS Danmark - International Committee of Monuments and Sites

NKA komitiini marlunni ICOMOS-ip ataani peqataatitaqarpoq, siullemi ICOMOS International Wood Committee (IWC) taavalu ICOMOS Polar Heritage Committee (IPHC), taakkunani Jeppe Lorentzen expert memberitut peqataasarluni. IPHC-mi Jeppe eksekutiv Komitemi ilaasortaavoq.

European Network of Focus Points (ENFP)

Ukioq manna suleqatigiiffik 2021-imi pilersinneqartoq 'Focal Points for the 2003 Convention (ENFP)'-imi ingerlaqqippoq. Ukiup ingerlanerani Randi S. Johansen internetsikkut ataatsimiinnermi peqataavoq ukiup ingerlanerani pisussanik eqqartueqatigiinnermi.

The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH)

NKA-p The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage (TICCIH)-imi ilaasortaaffini 2024-2025-mut ingerlateqqittussanngorlugu aalajangersimavaa. NKA suliniutinik arlalinnik nammineq aallartitsinikuvoq, suliniaqatigiiffimmilu ilaasortaaneq nal-eqquppoq katersugaasiviullu ilisimatusarnera takussutissiineralu tassuuna ilaatigut ikorfartorneqassapput.

Nunani Avannarlerni suleqatigisat

The Nordic and Baltic network on Intangible Cultural Heritage

Katersugaasivilerisorput Randi S. Johansen tallimariarluni internettikkut kulturikkut eriagisat imminullu napatissinnaassuseq qulequtaralugit ataatsimiinnermi peqataasarpog. Ataatsimiinnerit ilaatigut aamma imaraat kulturikkut pisinnaatitaaffiit naleqartitallu, oqaloqatigiinneq, sumiiffimmi namminermini aqqissutissat, aningaasaqarneq taaavalu atuartitsineq. Taamatut pilersaarutit paasinnilersitsinissaq siunertaraat kulturikkullu eriagisat tigussaangitsut qanoq iliorluni ataavarsinnaasumik ineriartortitsineq ikorfartorsinnaaneraat suliniutigineqartarluni.

Rigami Letlandimi ataatsimiinnermi Randi S. Johansenip saqqummiuppaa NKA-mi suliniutit ilaat, soorlu qangaanit assasorluni saarnginik amminillu atuineq, aamma Nuummi seminareqartitsinnermi eqqartukkat ilaat oqaluttuaralugit.

Nunani Avannarlerni itsarnisalerisut pisortaat

NKA-mi pisortap tullersortaa ataatsimeeqataasaraluartoq ukiuni kingulliunerusuni peqataasannigilaq assigiinngitsunik peqquteqartumik, tassa ataatsimiinnerit assaanerit nalaanni pisarsimapput, NKA-milu aningaasanik sipaarniartuarneq pissutaalluni tassani akuuneq salliu-tinniarneqarsimanani.

Nunani Avannarlerni Katersugaasivissuit pisortaat

Ukiormanna majip pingajuanit sisamaat ilanngullugu pisortat nunanit arfineq pingasuneersut Københavnimi naapeqatigiipput. Qulequtarineqarpoq katersanit tiguneqarfiinut uterteqqiisarneq, taavalu siunissami katersugaasivissuit suliaasaat. Taamatutaaq naapinnermi paasissutisseeqatigiittoqarpoq ineriartuutit suut pisimanersut pillugit. Ataatsimiinnerit kingorna katersugaasiviit arlalialuit takornariarfigineqarput.

Trap Grønland

Nunatta Katersugaasiviata pisortaa taavalu NKA-mi katersugaasivilerisut allagaaserisullu arlalialuit suleqatigiiffimmi atuakkioqatigiinni peqataapput atuagarsuup nunatsinnut tunngasup Trap Kalaallit Nunaat allanneqarluni suliarineqarneranut. Atuagarsuaq tuluttut, qallunaatut kalaallisullu saqqummersinneqarpoq quppernerit 425-it missaanniilluni. NKA-mi pisortaq atuakkap kulturimut tunngasortaani aqqissuisuuvoq, taavalu katersugaasiveqarneq (Bo Albrechtsen peqatigalugu) allagaateqarnerlu, taavalu kulturikkut eriagisassat pillugit aamma allaaseralugit. Inge Bisgaardip sanaartorneq illussanillu ilusilersuisarneq pillugit allaaserinippoq, Frederik Larsen Kirstine Møllerilu inuit kulturiat pillugit allaaserisaqarlutik, Christian K. Madsen qallunaatsiaat pillugit allappoq, taavalu Vivi Noahsen sorsunnersuup kingulliup kingorna nunatsinni oqaluttuassartaata ilaa allaaseralugu. Atuagarsuaq Trap Kalaallit Nunaat taassumalu saqqummersinneqarnera nalliuttorsiorniarlugit Ilisimatusarfimmi 25. oktober ilaseqatigiisitsisoqarpoq, tassani aqqissuisuuneq Niels Elers Koch oqalugiartuni, taamatutaaq naalackersuisunut ilaasortaq, taavalu kapitalini aqqissuisut aamma oqalugiartutik.

NUNATTA ALLAGAATEQARFIA

Ukioq kingulleq saaffiginnissutit 483-it qitiusumik mailitsinnut anngussimapput. Taakku amerlanersaat tassaasimapput ilinniarsimanermit uppersaatinik ujarlertut imaluunniit skatimut tunngasut, inummut namminermit tunngasut, ataataassarsiornermi uppersaatinik allallu soorlu napparsimmavinni allattugaatit.

Allagaateqarfimmi misissuillutik atuisut minnerpaamik 25-iusimapput, ilisimatusartut tassaanerullutik nunasiaateqarsimanermit pissutsinik misissuisut, kisiannili taakku aamma oqaluttuarisaanermik nutaanerusumik misissuisut.

Allagaateqarfik piffissap ilaani atuisunut kiffartuussinermik annikilliliisimavoq, tassani pisutaanerulluni immikkut ittumik allagaaserisut suliaqarsimammata, soorlu spiralimut tunngasunik misissuisut annertuumik piffissamik atuiiffiusimammata allat suliaassat tunuarsimaarfigineqarsimallutik. Suliassat allat annertuut aamma tassaasimapput pisortaqarfinnit naalackersuisoqarfinnillu pappiaqqanik tunniussineq, taassumalu malitsigisaanik nalunaarsuineq annertoq ingerlanneqarsimalluni. Taamatut killiliilluni kiffartuussinermik annikilliliineq annikitsuinnarmik eqquisussanngorlugu eqqarsaatigineqarmat eqqugaasut tassaaneruisimapput allagaaseralutik ilisimatusarusuttut taakkulu siunnersorneqarnerat allatulluunniit tunuarsimaarfigineqarnerat.

Pisortatigoortunik suliat ingerlaannarput, soorluttaaq saaffiginnissutit paasiniaanerillu inunnut ataasiakkaanut tunngassuteqartut ingerlaannarlutik.

Suliat pisortanut sammisut

Namminersorlutik Oqartussat ESDH-systemiat F2

F2-minngaanniit Allagaateqarfimmut tunniussinerit ukioq kingulleq ingerlaannarpoq. Allagaateqarfimmi ulluinnarni aqutsisoq pisortani sulisunut inatsisit pillugit nassuiaassisarsimavoq, tassani ilanngullugu pisortaneersut allagaataat qanoq ammatiginersut nassuiaassilluni. Pisortat 28. marts 2023 aallarnerfigalugu F2-p aaqiiffigineqarnissaa aalajangersimavaat, massakkullu aaqiivigineqarnissaata naammassinissaa anguniarlugu fil-it piareersarneqarlutik.

Peqqinnissaqarfik

Allagaateqarfik DIH-p nalunaarsuiffii, allattugaatai allagaatalu pillugit peqqinnissaqarfimmi sulisut ataatsimeeqattaqatigisarsimavaat, tassani eqqartorneqartarlutik pappiaqqat digitalingortinneqarsinnaanerit. Taamatuttaaq allagaaserisup peqqinnissaqarfimmi sulisut qanoq tassunga tunngatillugu sulinissaanni ilitersortarsimavai. Ukioq kingulleq peqqinnissaqarfimmit allagaatinut ilisiviit karseeqqat 1600-it tunniunneqarsimapput.

NKA-p toqqortiterivia Public 360

Allagaaserisut ingerlaavartumik atuisunut ilitersuisarput. Journalnormut Public 360-imi tamarmik naleqqussarneqareersimalerput, taannalu nutarsagaq atuisunut tamanut nassiuunneqareerluni.

Naalagaaffiup suliffeqarfiutai

Naalagaaffiup suliffeqarfiutaani allagaateqarnek pillugu isumaqatigiissusiorniarluni suliaqarnermi NKA peqataasarsimavoq, tassani ilaasarlutik kultureqarnermut pisortaarfimmi atorfilittat, Danmarkimi pisortaarfimmi atorfilittat, taavalu ilaatigut rigsarkivareqarfimmit peqataatitaqartarlutik. NKA-mi pisortaarfippit peqatigalugu marloqiusamik suliaqarpugut siulleq tassaalluni naalagaaffiup allagaatai NKA-miittut pillugit isummernissaq, aappaattullu ullumikkut naalagaaffiup suliffeqarfiutaani allagaatit qanoq sumilu toqqorneqartarnissaannut isumaqatigiissusiornissaq.

Allagaatit amerlassusaat

Pisortat allagaataat

Dronning Ingridip napparsimavissuanit allagaatit tigoorarpavut, taassumalu saniatigut Atuarfik Kilaaseqqamit, Nukissiorfimmit taavalu Tusassimit allagaatit tigoorarpavut.

Groenlandicap tigummisarisami ilaat Allagaateqarfimmut ingerlateqqippaat tassaasut allagaatit KGH-mit, GTO-mit, Namminersornerulernermi Oqartussat allagaataasa ilaat, Namminersorluni Oqartussat allagaataasa ilaat, taavalu Kristian Olsen Aajup allagaatai.

Inuit ataasiakkaat allagaataat

Inuit ataasiakkaat allagaataannit pissarsiarisavut tassaapput allagaatit ukuninnga: Donald J. Gage, Kristian Aaju Olsen, Rolf Gilfberg, Nuuk Imeq A/S, Sofie Petersen, Jørgen Petersen aamma Nikolaj Rosing.

Ukiormanna amerleriaatit ilanngullugit massakkut inunnit ataasiakkaanit allagaatit 377-inngorput, peqatigiiffinnit 103-nngorlutik, suliffeqarfinnit 26-it, taavalu ilisimatusarfinnit arfinillit pigineqalerlutik.

Sanaartornermi Allagaateqarfik (SA)

Ukiormanna saaffiginnissutit 137-iusimapput, suliassartaat 226-iullutik. Amerlanersaat tassaapput titartaasarfinnit sanaartortunillu saaffiginnissutit, ikinnerillu inuinnarninngaanneerlutik. Saaffiginnissutit tassaanerukkajupput blokkini inissiat titartagartaat, illut, timmi-sartoqarfiit, atuarfiit, oqaluffiit taavalu taakkununga atasut titartagartaat.

Saaffiginnissutit amerlanersaat Nuuminngaanneerput, amerlanerit tassaasimallutik illut quleriikkaat titartagartaat.

Saaffiginnissutit ingerlaavartut saniatigut nalunaarsuinerit allat ingerlanneqartarput, soorlu INI A/S-imit nalunaarsorneqarsimasut karseeqqat 620-it, taavalu Pisortaqarfinnit karseeqqaat 153-it allallu Nukissiorfimmit karseeqqat 112-it.

Taakku saniatigut mikrofilmit 820-it illunik titartakkanik sanaartukkanillu titartakkanik Kangerlussuarneersunit digitalinngortiterisoqarpoq.

Allagaateqarfimmi saqqummersitsinerit

Allagaateqarfimmi Unnummi Kulturisiorfimmi Groenlandica Ilisimatusarfiullu allagaateqarfia peqatigalugit saqqummersitsisoqarpoq. Ukiormanna qulequtaavoq tunngaviummik inatsisip 1953-ernisap ukiunik 70-iliilluni malunnartinniarneqarnera. Tassani allagaateqarfik immikkut inissitamik saqqummiivoq qulequtserlugu: Nunarput Danmarkimut ilanngutissava? Tassunga ilanngullugu NKA-mi sulisut oqaluttoralugit landsrådet ataatsimiinnerinit imaqarnilianit atuffassisoqarpoq, taakku imaralugu Nunatta siunissami aqunneqarnermini qanoq inissisimas-sanersoq landsrådet oqallisigaa.

Saqqummersitaq online-kkut takuneqarsinnaavoq tusarnaarneqarsinnaallunilu link una atorlugu:

https://storymaps.arcgis.com/stories/af54e2389dc94042bdafabfec68c7e0e?fbclid=IwAR0Gb2zblaATXS6-CH1HpVdRHCcA-ZsCev8L1_HhvLTY6fAMh7ru4PSE_qY

Allagaateqarfiup toqqorsivii

Toqqorsivimmi silaannarissarfimmik ikkussisoqarpoq uormanna. Rigsombudsmandi Byarkivimut isersinnaalerneru akuerineqarpoq. Pappiaqqat nunap assigninik ilallit Byarkivimeersut Sanaartornermut Allagaateqarfimmut nuunneqarput.

Ukiormanna pisortanit allagaatit tunniunneqartut 230 hylde-meterinik ilapput. Siornarnit amerleriaat annertuneruvoq, tassa 80 meterinik amerlanerusut tunniunneqarmata.

Toqqorsiviit imaat

Toqqorsivinni ilisivinni massakut 5653 meterit atorneqarput, tassannga 4367 m. Allagaateqarfimmi Ilimmarfimmittumi atorneqarlutik, 1159 m. byarkivimi, taavalu 127 m. Sanaartornermi Allagaateqarfimmi. Suli ilitsivigineqarsinnaasut 1847 m. sinnerupput.

Tusagassiutit allallu

[Kalaallit Nunaata Radioa](#)

Majimi apríilimilu Allagaateqarfik KNR-ip ullaakkut aallakaatittagaani Nunatta Nipaani peqataatitaqartarpugut, soorlu Angutinnguaq Olsenip allakkat 1807-imi Ilimanameersut oqaluttuaralugit, Eva-Luusi Markussen Mølgaardip inuit ataasiakkaat allagaataat, Kalaallit Inuusuttut Siunnersuisoqatigiit (Unge grønlænderes Råd), taavalu Arnat Peqatigiit allagaataat pillugit ilisarititsilluni. Vivi Noahsenip allagaatit 1953-imi inatsisitaap tunngavigisai eqqartorpai.

[Arnat Ulluat](#)

Arnat Ulluanni 8. martsimi VisitGreenland suleqatigalugu videomik naatsuliamik filmiliortoqarpoq, tassani arnat suliffeqarfínni inissisimanerat inuusutissarsiornerlu pillugu takutitassiortoqarluni.

Atuartitsineq

Allagaateqarfímmi aqutsisoq Ilisimatusarfímmi fagini Historie og Historiografi, taavalu valgfagimi Indigenous Methodology-mi atuartitsivoq, katillugit tiimit 60-it.

Suleqatigisat allat

[Oqaluttuamik](#)

Piviusulersaarummi suliaqartut KaNOq ApS Nivi Pedersenimit ingerlanneqartoq suleqatigineqarput, tassani paasiniaanermi siunnersortitut "Oqaluttuamik"-lu atuffasseqataalluta suleqataalluta inissisimalluta.

[Rigsarkivet](#)

Rigsarkivimi Nunatta 1950-1986-ikkunni nutarsaalluni sanaartorfigineqarnera pillugu allagaatinik rigsarkivet.dk-mut ikkussipput. Allagaateqarfik taassuma suliarineqarnerani ikiuulluni siunnersortaasimavoq imarisaanillu toqqaaqataasimalluni. Suliami tassani Nunatta Allagaateqarfiata pingaartissimavaa aalajangiisuusartut allagaataasa saqqummiunneqarnissaat, taamaallilluni inunnit amerlasuunit siuniussat pilersaarutaasimasullu takuneqarsinnaalernissaat piviusunnngortiskkusussimallugu.

[Spiralilersuisimanermik qulaajaaneq](#)

Spiralilersuisimaneq pillugu qulaajaasut qanimut suleqatigalugit allagaatinik ujaasineranni ikorfartorneqarput allagaatinillu ujaaseqatigineqartarlutik. Taamattaq avammut tamanut Ilisimatusarfímmi 7. september ataatsimiisitsineranni paasisitsiniussinerannilu peqataatitaqarput allagaatit pillugit apeqqutinut akisarluta.

EQQISSISIMATITSISARNEQ KULTURIKKUT ERIAGISASSANIK ILLERSUINEQ

Suliniutit

Suliffissuaqarnerup sanaartornerullu oqaluttuassartaa

Septemberimi Randi Sørensen-Johansen, Ditte M. Kristensen aamma Jeppe Lorenzen saqqummersitaq Nordafarimut tunngasoq ammarpaat. Saqqummersitsineq pilersinnaasimavoq suleqatigiit aalisarneq aalisakkeriviillu pillugit misissuisarnerit kingunerisaannik. Suliniutit suliffissuaqarnermut tunngasut allat assigusut siunissami aallartisarneqassapput.

Suliniutit allat, takuniaanerit alakkarterinerillu

Jeppe Lorenzen august qaammataagaa Pituffik Space Base takuniarpaa Mikkel Myrup ilagalugu. Tamaani illutoqqat qimaannakkat Uummannamiittoq Dufndasimiittullu ilanngullugit misissornerqarput. Illut asiujartornerat takussutissalersorneqarpoq, illut uuttortarneqarlutik dronemillu qulaavarlugit assiliortorneqarlutik. Illut ujaqqanik issunillu sanaat misissornerqarput, dronimillu assilisat takutikkumaarpaat nunami qanoq annertutigisumi tamakku siaruarsimanersut. Misissuiartornermi taamattaaq Jeppe Lorentzenip niuertoqarfiusimasoq Thule takuniarpaa Peter Freuchenillu illua ullumi katersugaasivittut atuuttoq ornillugu.

Nuna tamakkerlugu eriaqisassanik eqqissisimatitsisutut suliat

Katersugaasivilerisup suliaasa ilagaat kulturikkut eriaqisassat sumiiffinni ataasiakkaaniittut illersorlugit nakkutigissallugit. UNESCO-p eqqissisimatitassat allattugaanut ilanngussat taavalu nunaminertat eqqissisimatit pillugit kommunini suliaqartut oqaloqatigineqartarput, takornariaqarnermilu soqutigisaqatigiit allat maanngaanneersut nunamilu allaneersut ilanngullugit qanimut oqaloqatigineqartarput.

National Heritage Ressource Manager suliaasa ilagisimavaat (qulequtakkaarlugit):

- *Itinneq Archaeological and Biological Survey, UNESCO WH Key Site, Qeqqata Kommunia, 8.-14. juli 2023*
- *Qeqertasussuk Site Visit, Qeqertalik Kommunia, 30. august 2023*
- *Qassiarsuk Virtual Tapestry Tour. Suleqatigiit uku akornani: NKA, Kujataa UNESCO WH & CyArk. Takuuk: <https://tapestry.cyark.org/content/qassiarsuk>*
- *Innersuussutit: Qassiarsuk, Qaqortukuloq, Igaliku & Sermermiut. Innersuussutit taakku tamanut Visit Greenlandimit saqqummiunneqassapput.*

ALLAFFISSORNIKKUT SULIAT

Tusarniaanerit

Inatsisartut inatsisaat nr. 11 19. maj 2010-meersoq malillugu NKA tamatigut kulturikkut eriaqisassat eqqartorneqalersillugit suliaasangortitsisoqaraanga tusarniaavigineqartussaavoq. Makku ilaatigut ingerlanneqarsimapput:

- Kommunit pilersaarutaat 60-it miss. tamanut tusarniaassutigineqarneri
- Nunaminertanik qinnuteqaatit 61-it
- Aatsitassarsiornissamut misissueqqaarnissanut qinnuteqaatit 84-it
- Ilisimatuussutsikkut assaaniarluniluunniit qinnuteqaatit 15-it

Tamakku saniatigut NKA ingerlaavartumik VVM-it UNESCO-qarfinnilu pilersaarutit allat piareersarlugit suleqataaffigisarpaat.

Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliap allattaaffiginera

Katersugaasiveqarnermut Ataatsimiititaliaq Nuummi Katuami 24.-26. oktober ataatsimiippoq. Tamatuma kingorna aamma 29. november ataatsimiittoqaqqippoq.

Kulturikkut Eriagisassanik Siunnersuisoqatigiit allattaaffignerat

NKA siunnersuisoqatigiit allattaatitaqarfigaat, siunnersuisoqatigiillu marlussoriarlutik ataatsimiissimapput.

IMMIKKUT ILASSUTIT

NKA-mi rapportit suliarineqarsimasut

Harmsen, H., M. Broberg and I.B. Dyrholm Jacobsen (2023): Biological and archeological assessment of Aasivissuit, August 2022. Nuuk: Greenland National Museum and Greenland Institute of Natural Resources. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, 22 pp.

Larsen, F. F., H. Lange, **H. Harmsen** og Mikkel Myrrup (2023). Aasiaat-Qasigiannugit Vandkraftprojekt, arkæologisk bestigelse, august 2023. Technical Reports of the Greenland National Museum and Archives. No. 202307_01. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu, 22 pp.

Cooper, E. and **H. Harmsen (2023)**. Scientific Tourism: Guidelines for Greenland. Nuuk: Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu and Visit Greenland, Spring 2023. 22 pp.

Larsen, F.F., Lange, H, Myrup, M. & Harmsen, H. 2023. Aasiaat-Qasigiannugit Vandkraftprojekt, arkæologisk besigtigelse, august 2023. *Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202301_01*. NKA, Nuuk: 22 sider.

Larsen, F.F. 2023. Arkæologisk besigtigelse i forbindelse med kapacitetsudvidelse af Buksefjordsværket, sommeren 2023. *Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202302_01*. NKA, Nuuk: 11 sider.

Myrup, M. & Nielsen, M. 2023. Thule Black Sands Archaeological Survey 2022. Technical Reports of the Greenland National Museum & Archives No. 202303_01. NKA, Nuuk: 24 sider.

Grønnow, B. (ed.) 2023. Activating Arctic Heritage – Exploring UNESCO World Heritage in Greenland. Annual Report 2022. The National Museum of Denmark/Greenland National Museum & Archives. 59 sider.

Suleqatigisartakkanit rapportit tunniunneqarsimasut

Ahlberg, P.E. 2023. Field report: Expedition C-22-36, "Ecosystem change across the Devonian-Carboniferous boundary in East Greenland". 3 sider.

Matthiessen, H. 2023. Aasivissuit-Nipisat field report 2019-23: Investigations at Nipisat, Arajutsisut, Saqqarliit and Aasivissuit. Activating Arctic Heritage, WP2.1 Hidden in the Midden. National Museum of Denmark, Copenhagen: 49 sider.

Matthiessen, H. 2023. Kujataa field report 2021-23: Investigations at Ø35, Ø47, and Ø49. Activating Arctic Heritage, WP2.1 Hidden in the Midden. National Museum of Denmark, Copenhagen: 23 sider.

Naqitertitat allaaserisallu allat

Hollesen, J., M.S. Jepsen and **H. Harmsen** (2023) The Application of RGB, Multispectral, and Thermal Imagery to Document and Monitor Archaeological Sites in the Arctic: A Case Study from South Greenland. *Drones*, 7(2), p.115.

TICCIH, Bulletin nr. 100, “*Nordafar: Testimony to Industrialization*”. TICCIH’s jubilæumsskrift, i anledningen af organisationens udgivelse nr. 100, TICCIH Bulletin.

Frederik Fuuja Larsen, Kirstine Møller, Asta Mønsted: Den før-koloniale inuitkultur (pp. 103-122), *Kvinden - Dualitet og balance* (p. 104), I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023.

Frederik Fuuja Larsen, Kirstine Møller, Asta Mønsted: Mumierne fra Qilakitsoq, Pisissarfik og Uunartoq, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, pp. 105-106.

Christian Kock Madsen, Jette Arneborg: Nordboerne og Inuitkulturen, før kolonitid, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, pp. 94-112.

Christian Kock Madsen, Jette Arneborg: Kujataa - landbrug på randen af indlandsisen, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, p. 118.

Inge Bisgaard: Byggeskik og arkitektur, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, pp. 185-194.

Daniel Thorleifsen, Bo Albrechtsen: Kulturhistoriske museer og kulturarv, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, pp. 164-172.

Vivi Noahsen, Jens Heinrich, Einar Lund Jensen: Krigsårene og den efterfølgende afkolonisering, I: *Trap Grønland*, Gads Forlag 2023, pp. 123-143.

Oqalugiaatit

Jørgen Hollesen, **H. Harmsen** and M. Skov Jepsen. The Loss of Cultural Heritage: Human and Natural Impacts on Vulnerable Northern Cultural Remains - investigating threats to archaeological resources and the consequences for UNESCO World Heritage. Activating Arctic Heritage International Conference. Royal Academy of Science and Letters, Copenhagen, Denmark. 8-12 May 2023.

Larsen, F.F. and **H. Harmsen**. Community Story Mapping and Local Anchoring of Knowledge. Activating Arctic Heritage International Conference. Royal Academy of Science and Letters, Copenhagen, Denmark. 8-12 May 2023.

Ditte M. Kristensen, *Fiskeindustriens arbejderhistorie*, Umeå i Sverige, december 2023. I forbindelse med forskningsprojektet, *Arctic Indigenous Peoples' labour history in the wake of the northern (g)re(en)-industrialisation*.

Katersat

Katersat tunissutisiallu

Aqerluusat	Aalut kangermiu	Tunissutisiaq
Lysbillederit	Grønland, 1970'erne	Tunissutisiaq
Assiliasat	Arsuk & Ivittuut, 1900-1910	Tunissutisiaq
Nappartaq immuusivik	Nuuk	Tunissutisiaq
Natsat marluk tuttip amianik sanaat	Aasiaat	Tunissutisiaq
NORDAFAR-imit katersat	Kangerluarsorseq	Nammineq katersat, NKA
Tunumi illuaqqanit pigisat	Tunup Avannaarsua	Nammineq katersat, NKA

Tamakku saniatigut pigisat 18-it 2013-imeersut nalunaarsorneqarput, taakkununga ilaallutik mitit amiinik atisaliat, puisip amiinik isersimmasiat, qajaarannguaq, pooqattat taavalu cigarit-siliviit.

Saqqummersitani angallasserit

Dato	Tid	Institution	Antal	Rundviser
7. jan.	10.00	AHL Skole 7. klasse	6	Selv
25. jan.	9.00	USK skole 4. klasse	7	Randi
27. jan.	10.00	Friskole 2. klasse		Fuuja
10. febr.	8.30	Lærerstuderende		Selv
1. marts	12.30	AHL Skole 7. klasse		Selv
2. marts	10.45	AHL skole 4. klasse		Selv
15. marts	10.00	Herlufsholmsskole	2 x 16	Ditte & Fuuja
24. marts	10.00	Campus Kujalleq	10	Ditte & Fuuja
31. marts	13.00	Jornalist	1	Fuuja
11. april	14.15	GU studerende om Qajaq	18	Randi
12. april	10.00	AHL 9.klasse & gæster fra DK / Island	22	Selv
17. april	14.00	AHL Skole 8.klasse		Selv
21. april	13.00	Nunagreen	3	Fuuja
23. april (søn)	9.00 og 14.00	Nasiffik – Ilisimatusarfik (Engelsk)	2 x 27	Christian & Fuuja
24. april	10.00	Qassiarsuk skole	11	Avi
24. april	13.00	Greenland Business School	14	Selv
24. april	14.45	Arktisk kommando	20	
19. maj	13.00	Journalister	2	Fuuja
24. maj	17.00	OAK fonden (Engelsk)	10	
20. juni	18.30	Arktisk Kommando (Engelsk)	30	Fuuja & Randi
22. juni	09.00	Forskningsminister og følge	6	Fuuja & Christian
25. juni	10.00 og 13.00	Saki Daorana's gæster	12	Hans
11. juli	14.30	Bryllupsgæster	30	Ditte & Randi
29. aug.	13.00	Campus kujalleq	5	Ditte

30. august	18.00	Arktisk Kommando m. bespisning	35	Christian & Michael
4. sept.	17.00	Geodata styrelsen m.Sandwich bagefter (eng)	25	Christian & Michael
4. sept	14.15	Nordisk Union-levnedsmiddelsskole	18	Randi & Michael
6. sept.	13.00	Nunatta Isiginnaartitsisarfia	5	Avi
6. sept.	14.15	Integrationsminister om Grl og Dk's fælleshistorie	10	Ditte
8. sept.	13.00	Peqqissaanermik ilinniarfik (Klinikassistenter)	15	Fuuja
12. sept.	09.30	Meaningful Travel (Engelsk)	5	Fuuja
12. sept	13.10	Meaningful Travel (Engelsk)	10	Michael
13. sept	10.45 11.15 11.45	AHL Skole med sammen med Nordiske elever	10 pr gruppe	Selv
22. sept.	09.00	Nuuk Internationale skole	24	Nammineq / Selv
25. sept	13.30	Utoqqaat Illuat	5	Hans
27. sept.	08.30	Nuussuup Atuarfia 9.klasse	10	Fuuja
27. sept.	08.30	USK skole – Specialklasse	8	Hans
29. sept.	13.00	Sermersooq Komm. Om Nordarfar	6	Randi
4. okt	10.00	Ilisimatusarfik stud.	20	Avi & Fuuja
4. okt	16.30	RAL om Nordafar		Ditte
11. okt.	09.30	AHL 1.klasse		Nammineq / selv
18. okt.	10.00	AFS Frivillige (Færø. – DK – GRL)	14	Fuuja
19. okt	12.10	GUX studerende		Nammineq / selv
19. okt.	12.30	Ilisimatusarfik studerende	30	Randi & Hans
24. okt.	14.00	Ilinniarfissuaq studerende	50	Nammineq / selv
25. okt.	13.00	Handicap uge besøgende		Randi & Hans
1. nov.	09.30	1.b Nuussuup atuarfia	25	Nammineq / selv
2. nov.	09.30	1.a Nuussuup atuarfia	25	Nammineq / selv
6. nov.	08.10	Kangillinnguit atuarfiat		Nammineq /selv
6. nov.	14.30	Arktisk Kommando	20	Hans & Michael
15. nov.	9.30	GUX	21	Nammineq / selv
16. nov.	08.00	AHL 6.klasse		Nammineq / selv
16. nov.	12.00	Specialklasse	7	Hans
23. nov.	10.00	Specialklasse Nuussuup atuarfia	6	Nammineq / selv
28. nov.	10.00	Norske arkitekter - Bosætningsmønster	4	Fuuja
30. nov.	13.35	Greenland Business School	8	Nammineq / selv
5. dec.	12.00	Nuussuup atuarfia 9.b + Erasmus gæster (ENG)	9	Fuuja
5. dec.	13.45	Greenland Business School	6	Nammineq / selv
8. dec.	14.00	7.klasse (om Qilakitsoq mumier)		Nammineq / selv

SULISUT

Tamani

- Daniel Thorleifsen, pisortaq (oqaluttuarisaaneq)
- Minik R. Lyberth, afdelingsleder (allaffik)

Katersugaasivimmi

- Christian Koch Madsen, pisortap tullia, katersugaasivilerisoq (qallunaatsiaat)
- Frederik Fuoja Larsen, katersugaasiviup aqutsisua (itsarsiooq)
- Hans Lange, Katersugaasivilerisoq (Thulekultur)
- Mikkel Myrup, Katersugaasivilerisoq (itsarnitsanik nalunaarsuisoq)
- Aviâja Rosing Jakobsen, Katersugaasivilerisoq (atisat)
- Kirstine Eiby Møller, Katersugaasivilerisoq (eriagisassat tigussaannngitsut), Ph.D-stipendiat, NKA-mit akissarsiaqartitaq 31/8-23 tikillugu
- Inge Bisgaard, Katersugaasivilerisoq (illut eqqissisimatitat)
- Jeppe Lorenzen, Katersugaasivilerisoq (illut eqqissisimatitat)
- Ditte Kristensen, i Katersugaasivilerisoq (Nunatta 1900-kkunni oqaluttuarisaanera)
- Hans Husayn Harmsen, Katersugaasivilerisoq (assaasartoq, eqqissisimatitsineq, UNESCO)
- Naja Rosing-Asvid, saqquummersitanik ilusilersuisoq
- Dorthe Vold, igaffik eqqiaanerlu
- Martin Friderichsen, pedelegg
- Michael Nielsen, immikkut suliniummot sammisumik atorfeqartitaq
- Randi S. Johansen, Katersugaasivilerisoq (eriagisassat tigussaannngitsut)
- Ingrid-Sofie Aspegren (projektimi suliaqartitaq), 1/7-23 atorfinittoq

Allagaateqarfimmi

- Vivi Noahsen, allagaateqarfiup aqutsisua
- Hans Egede Berthelsen, kontorfuldmægtig
- Eva-Luusi Marcussen-Mølgaard, allagaaserisoq
- Helena Brandt, allagaaserisoq
- Lana Løvstrøm, nalunaarsuisoq
- Angutinnguaq Olsen, IT-nut tunngasunut allagaaserisoq
- Michael K. Petersen, Teknisk ass., 1/1-23 atorfinittoq, 24/3-23 soraartoq
- Kirsten Olsen, ikiorti, ilinniartoq
- Heidi Høiby, ikiorti, ilinniartoq
- Kulunnguaq Fly, ikiorti, ilinniartoq
- Nannga Kleist-Johansen, ikiorti, ilinniartoq

Takuniaasunik nakkutilliisut (timimut akissarsiallit)

- Rene Olsen, Najaaraq Fleischer, Frida Larsen, Arnatsiaq Dorph, Ivaana M. Nielsen, Anda Larsen.

Suleqatigiit ilaasortaaffii

Daniel Thorleifsen

- Trap Grønland, medlem af redaktionen og redaktør for kapitlet om kultur
- Medlem, Programkomitéen for forskningsprogrammet om udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik med fokus på Nordatlanten. Granskingarráðið, Research Council Faroe Islands
- Ráðet for Menneskerettigheder - Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit

Christian K. Madsen

- 2023-nu associated partner i Digital Action on Climate Change with Heritage Environments (DACCHE)
- 2021-nu medlem af evalueringsgruppen til Nordisk Råds Arktiske samarbejdsprogram
- 2021-nu Co-PI på National Science Foundation projektet NSFGE0-NERC: Collaborative Research: Environmental change and impacts on prehistoric human colonization of Peary Land, northernmost Greenland
- 2021-nu sekretær NKA/SNMs fælles museumsudvalg
- 2021-nu medlem af Executive Polar Expert Group (PEG) for the EU-PolarNet 2
- 2020-nu medlem af Advisory Board, Human Ecodynamics Research Center (HERC), City, University of New York, Graduate Center
- 2020-nu Journal of the North Atlantic, Board of Editors
- 2019-nu Co-PI på projektet “Co-production of Scientific Knowledge and the Building of Local Archaeological Capacity in Greenland” (NSF award no.1821284)
- 2019-nu Co-PI på Carlsberg Semper Ardens projektet Activating Arctic Heritage
- 2019-nu medlem af Det Grønlandske Forskningsråd (NIS)
- 2018-nu sekretær i Kulturarvsrådet.

Hans Harmsen

- 2018-present: Member, Humanities for the Environment Observatories (HfE)
- 2017-present: Registered Professional Archaeologist
- 2017-present: Member, Society for American Archaeology (SAA)
- 2017-present: Member, Archaeological Institute of America (AIA).

Aviâja Rosing Jakobsen

- Brancheudvalg, Kalaallisuuiliornermik Ilinniarfik
- Nunat Aqqinik Aalajangiisartut / Stednavnenævn
- Censorformand, Ilisimatusarfik, siden 25. september 2023

Frederik Fuuja Larsen

- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik.

Randi S. Johansen

- Medlem af censorkorpset ved Ilisimatusarfik.

Inge Bisgaard

- Sagkyndig medlem af Grønlands kunstfond.

Jeppe Lorentzen

- Expert member, ICOMOS Danmark, International Committee of Monuments and Sites i underkomiteerne: International Wood Committee (IWC) og International Polar Heritage Committee (IPHC)
- 1-årigt internship i IPHCs *executive committee*.